

Dr. Szikla Zoltán Gábor Dénes díjas!

Horváth Csaba

A 2014. december 18-án, a Parlamentben átadott magas presztízsű kitüntetés egy kiemelkedő életmű elismerése.

Az előző számunkban röviden már írtunk erről és Dr. Szikla Zoltán tudósi és mérnöki pályájáról is.

Miután ő egy életvidám és színes egyéniség, sokunknak jó barátja és ismerőse, egy interjú keretében igyekeztünk többet megtudni az életének azon oldalairól, ami eddig kevésbé kapott nyilvánosságot, és amit közismert szerénysége eltakart.

Mérnökként és tudósként kaptad a díjat. Minek érzed magad?

Talán inkább mérnöknek, mivel az igazi örömet számomra az alkotás jelenti. De mindig erős vágy élt (él) bennem a bennünket körülvevő világ megismerésére és sokat tettem azért, hogy a szakmámat és az azt befolyásoló, körülvevő területeket jól elsajátítsam. Emellett a tudást önmagában is értékesnek tartom, feltéve, ha azt másokkal is megosztják.

Keveset tudunk a „tudós életről”, ami inkább Finnországhoz kötődik. Mesélnél róla?

Bár a tiszteletet és vágyakozást a tudás iránt gyerekkoromtól az egyetem végéig sokaknak – legfőképpen apámnak és a Helsinki Műszaki Egyetem papírtechnológia professzorának, Niilo Rytinek – köszönhetem, mégis szinte véletlenül sodródtam a kutatás közelébe. Az egyetem elvégzése után az iparba kerültem és 8 éves ipari karrier után elsősorban azért bújtam (kezdeti szándék szerint 1 évre) finnországi kutatói köpenybe, hogy egy szörnyű családi tragédia okozta megrázkódtatásból kigyógyuljak. Az eredetileg 1 évre tervezett finnországi tartózkodásból 8 év lett, amiből ötöt a Finn Papíripari Kutatóintézetben (Keskuslaboratorio) és hármat a Jaakko Pöyry-nél töltöttem. A Keskus laboratoriumba azért mentem, hogy közreműködjek a nedves

préselés szimulációjához szükséges kutatási eszköz megépítésében, de egy év után arra kértek, hogy maradjak és vegyem át a nedves préselés kutatási projekt vezetését, ami abban az időben az intézet talán legfontosabb és legköltségesebb projektje volt. A finn papír-, papírgép- és filcgyártó cégek összefogtak azért, hogy az USA-beli Beloit cég akkor piacra dobott papucsprés konstrukciójának lehetőségeit megismerjék és választ kapjanak arra a kérdésre, hogy célszerű-e nekik is belevágniuk az igen csak költségesnek ígérkező fejlesztésbe. A Beloit fejlesztése elsősorban empirikus volt és az új berendezés működését nem támasztották alá megfelelő tudományos magyarázatok. Az igény a felmerült kérdések megválaszolására nyilvánvaló volt, és a projektet olyan érdeklődés és megbecsülés övezte, hogy nemhogy elvállaltam annak vezetését, hanem a következő 4 évre belebújtam a nedves papírlapba és azt vizsgáltam, hogy miként áramlik benne a víz a préselés során, és hogyan alakul eközben a papír szerkezete. A projekt végére olyan ismertséget szereztem, hogy az akkoriban 4.000 főt foglalkoztató Pöyry tervező és tanácsadó cég a vezérgazgató egyik közvetlen beosztottjaként – alelnöki címmel – a papírgyártás technológia ismereteinek fejlesztésére szerződöttetett.

Az érthető, hogy a kihívás vitt ki Finnországba 1983-ban. De mi hozott haza a tudományos karriered csúcscsán, 9 év múlva?

Finnország és Magyarország nem csak földrajzilag, hanem sok más tekintetben is távol van egymástól, és nem könnyű eldönteni, hogy valaki itt vagy ott élje az életét. Egy ilyen döntést az ember a családjával együtt hoz meg, és a szakmai, karrier szempontok csak egy részét alkotják azoknak a tényezőknek, amik a döntést meghatározzák. Nem bántam meg, hogy hazajöttünk, a „legjobb otthon” mondást magamra is érvényesnek tartom.

Te mit tekintesz a legnagyobb szakmai (mérnöki) sikerednek?

A munkám alapvető céljának mindig a fejlődést tekinttem és úgy gondolom, hogy ezt jellemzően

sikerült is megvalósítanom. Voltak olyan periódusai az életemnek, amikor az irányításom alatt lévő papírgépek vagy gyárak száma csökkent, de a termelés volumene és értéke szinte mindig nőtt és a pozícióm relatíve erősödött. A dunaújvárosi papírgyártó komplexum (Dunacell, Dunafin és Hamburger Hungária) fennmaradása és fejlődése persze nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő és majdhogynem egyedülálló. Ha végigmegyünk a papírgyártás prosperitását meghatározó tényezőkön, gyorsan megállapítható, hogy többségük (piac, nyersanyag, energia) tekintetében a dunaújvárosi vállalkozások versenyhátrányban vannak. Mégis fenn tudtak maradni, sőt a Hamburger Hungária kifejezetten fejlődik és versenytársai rovására is növekszik. Büszke vagyok rá és kollégáimnak, főnökeimnek hálás, hogy ennek a fejlődésnek egyik motorja lehettem.

Mit vélsz a legjelentősebb tudományos eredményednek?

Nemzetközi mércével is mérhető, valós tudományos munkásságom a papír nedves préseléséhez köthető. A kutatási eredményeinket jól ismerő professzorok szerint nekünk sikerült a legpontosabban leírni a nedves préselés alapmechanizmusait, az esemény törvényszerűségeit, a lefolyását meghatározó tényezők szerepét és a préselésnek a papírra gyakorolt hatását. Olyan laboratóriumi prés szimulátort építettünk, amivel a papírgépen uralkodó viszonyokat jól lehetett utánozni és annak lényeges paramétereit egymástól függetlenül, a valóságot felölelő tartományban lehetett változtatni. Igen nagy mennyiségű és körülményeiben jól definiált kísérletet végeztünk el, így olyan megbízható információt tudtunk produkálni, ami konkrét fogódzót jelentett a papírgép és filcgyártók, de a papírgépet üzemeltetők fejlesztéseihez is.

A korodról nem beszélünk, jó pár évet le is tagadhatsz. Legendás a munkabírásd. A tenisz elég ehhez?

Az én esetemben a fizikai mozgás szükségszerű része a mindennapoknak, ugyanolyan fontosságú mint az evés, alvás, olvasás, szellemi munka stb. A tenisz a legélvezetesebb mozgásformák, játékok egyike, amit rendkívüli módon szeretek, és rendszeres művelése nélkül biztosan sokkal szegényebb volnék.

A családod hogy viseli ezt a lassulni nem akaró munkatempót?

Megszokták. A mi családukban kialakult egy munkamegosztás, egymás feladatait fontosnak tartjuk, tiszteljük és próbál mindenki a saját szerepében jót alkotni.

Hogy látod a papír és a papírbázisú kommunikáció jövőjét?

A papír, mint csomagolási vagy mint háztartáshigiéniai termék jól tartja magát és használata az általános jóléttel arányosan növekszik. Kommunikáció hordozóként a szerepe „megbicsaklott”, amiben mi „papírosok” is hibásak vagyunk, nem voltunk eléggé éberek és hagytuk, hogy olyan alaptalan és igaztalan bélyegeket (pl. hogy a környezetre káros) is rásüssenek, amik a pozíció vesztesét erősítették. Ettől függetlenül tény az, hogy az internet, együtt a képernyős megjelenítéssel, a papíralapú nyomtatásnál alkalmasabb bizonyos információk megjelenítésére, tárolására. A papíralapú kommunikációnak azért vannak előnyei is, és úgy gondolom, hogy belátható időn belül nem fog eltűnni az életünkéből. A folyamatos fejlesztésen (divatos szóval innováción) túl komoly figyelmet kell fordítani a papír valós szerepének és hatásainak a megismertetésére.

Mit tanácsolsz az általad is oktattott új nemzedéknek?

Próbáljanak eljutni egy olyan fokra, ahol a szakmájuk szépségeit és mélységeit már látják. Ilyen szépségei és mélységei minden szakmának, gépmesternek, adminisztrátornak, mérnöknek, kutatóknak stb. vannak.

Úgy gondolom, hogy az említett fokra az ember akkor jut el, amikor már a szakmája iránt alázattal viseltetik, elfogadja, hogy sokat kell még tanulnia, tapasztalnia a „tökéletességhez”. Keressék a problémákat, de ne azért, hogy azokra rámutassanak, hanem azért, hogy azokat megoldják és ne nyugodjanak addig, míg meg nem oldották.

Milyen terveid vannak még?

A legfontosabb tervem a dunaújvárosi erőmű sikeres felépítése és üzembevétele.